

Sygn. akt IV U 1164/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2017 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N.

z dnia 8 września 2016 roku znak:(...)

z dnia 8 września 2016 roku znak: (...)

w sprawie (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.

o wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe

I. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 8 września 2016 roku znak:(...) w ten sposób, iż stwierdza, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową w B. nie ulega podwyższeniu o 50% w roku składkowym od 1 kwietnia 2016 roku do 31 marca 2017 roku;

II. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 8 września 2016 roku znak: (...)w ten sposób, iż stwierdza, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową w B. nie ulega podwyższeniu o 50% w roku składkowym od 1 kwietnia 2015 roku do 31 marca 2016 roku;

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w B. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1164/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 maja 2017 roku

Decyzją z dnia 8 września 2016r., znak: (...), wydaną na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1242) oraz

ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. stwierdził, że podwyższa o 50% stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe, obowiązującą płatnika składek (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkę komandytową w B. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2016 r.

Kolejną decyzją z dnia 8 września 2016r., znak: (...), wydaną na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1242) oraz ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. stwierdził, że podwyższa o 50% stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe, obowiązującą płatnika składek (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkę komandytową w B. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017r.

Uzasadniając w/w decyzje organ rentowy wskazał, że w przypadku złożenia przez płatnika składek dokumentów ZUS IWA z nieprawidłowymi danymi, co spowodowało zaniżenie składki na ubezpieczenie wypadkowe, zastosowanie sankcji, wynikającej z art. 34 ust 1 ustawy z dnia o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1242) ma charakter obligatoryjny. Płatnik składek w informacji ZUS IWA za rok 2014 nie wykazał osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy, a zgodnie z rejestrem wypadków w roku 2014 wypadkom przy pracy uległy dwie osoby. Na podstawie złożonej w dniu 21 czerwca 2016 roku korekty dokumentu ZUS IWA o identyfikatorze (...), uległa zmianie ustalona w zawiadomieniu z dnia 22 marca 2015 roku wysokość stopy składki na ubezpieczenie wypadkowe z 1,40 % na 1,80 %, co po podwyższeniu o 50 % da wysokość 2,70 % podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie wypadkowe za okres od kwietnia 2015 roku do marca 2016 roku. Natomiast na rok składkowy trwający od kwietnia 2016 roku do 31 marca 2017 roku stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe zamiast 1,60 % winna wynosić 2 %, co po podwyższeniu o 50 % daje 3 % podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie wypadkowe. Tym samym za w/w okresy odpowiednio powinna zostać skorygowana dokumentacja rozliczeniowa ZUS.

Od powyższej decyzji odwołał się płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka komandytowa, wnosząc o zmianę decyzji. Odwołujący się podniósł, że organ rentowy naruszył w jego przypadku regulację art. 34 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 6 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1242), poprzez ich błędną wykładnię, rozszerzającą możliwość objęcia sankcją podwyższającą wysokość składki dla płatnika ponad przypadki określone w art. 31 ust. 6 ustawy wypadkowej oraz poprzez przyjęcie, że norma art. 34 ust. 1 ma charakter bezwzględny. Wskazał w pierwszej kolejności, że podanie liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy nie zostało objęte katalogiem informacji obligatoryjnych, wymienionych w art., 31 ust. 6 ustawy wypadkowej. Nadto podał, że nie miał zamiaru zaniżenia wysokości odprowadzonej składki wypadkowej, a niewykazanie 2 osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy w formularzu ZUS IWA za rok 2014 było niezależne od jego wiedzy i woli oraz miało jedynie charakter omyłkowy. Odwołujący podniósł, że jako płatnik składki z tytułu ubezpieczenia wypadkowego zgłoszenia do ZUS zlecał podmiotowi kwalifikowanemu – osobie posiadającej uprawnienia Ministerstwa Finansów nr (...) w zakresie prowadzonej pełnej księgowości B. K.. Zgodnie z § 3 umowy z dnia 18 stycznia 2008 roku nie płatnik, a zleceniobiorca (biuro (...)) jest odpowiedzialne za prawidłowe deklarowanie i rozliczenia płatnika z ZUS. Odwołujący się podkreślił, że wyeliminował wszelkie możliwe działania, aby usunąć błędy w deklaracjach, a wadliwa deklaracja powstała w biurze rachunkowym i jest wynikiem oczywistej omyłki pracownika tego biura lub programu księgowego, który błędnie zaimportował dane do formularza. Wypadki przy pracy nie były przez przedsiębiorstwo ukrywane a organ rentowy za każdym razem był zawiadamiany o wypadku. Biuro rachunkowe otrzymało od niego rejestr wypadków przy pracy za rok 2014, który jest sporządzany obligatoryjnie przez płatnika. Błąd przy wypełnieniu formularza można zauważyć przy każdej kontroli. Odwołujący wskazał, że przepis art. 34 cyt. ustawy wypadkowej wymaga ustalenia winy płatnika i nie jest możliwe zastosowanie sankcji w każdym przypadku. Sformułowanie zawarte w art. 34 dotyczy sytuacji, gdy płatnik zna prawdziwy stan rzeczy, ale celowo zaniża informacje o ilości wypadków przy pracy, celowo zaniża stawkę składki. Ponadto odwołujący podniósł, że dokonał korekty i opłacił składki w możliwym najszybszym terminie.

Powołał się na wyrok SA w Szczecinie z dnia 27 marca 2013 roku, III AUa 851/12, Legalis 744396 i SN z dnia 4 lutego 2011 roku, II UZP1/11, Legalis nr 282960.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N., podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji, wniósł o oddalenie odwołania. Wskazał, że okoliczności zaistniałe w sprawie musiały skutkować podwyższeniem stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe o 50%, albowiem płatnik powinien spotkać się z sankcją za niewykonanie lub nienależyte wykonanie swojego obowiązku, chyba, że jest to następstwem okoliczności, za które nie ponowi odpowiedzialności. Płatnik składek jest przy czym odpowiedzialny za niezachowanie należytej staranności w przekazywaniu organowi rentowemu prawdziwych informacji. W ocenie organu rentowego inaczej jest, gdy płatnik samodzielnie wykrył błąd w sporządzonej przez siebie i przekazanej organowi rentowemu dokumentacji, a inaczej gdy korekta jest następstwem wykrycia nieprawidłowości w toku kontroli przeprowadzonej przez ZUS. Jedynie dobrowolne skorygowanie danych świadczy, że błąd był przypadkowy i nie wynikał z nierzetelnego wykonania obowiązków. Sytuacja, w której odwołujący się płatnik przekazał do ZUS nieprawidłowe dane w ocenie organu rentowego wyczerpuje hipotezę normy prawnej zawartej w art. 34 ust 1 ustawy wypadkowej.

Bezspornym w sprawie było, że płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka komandytowa w B. w okresie rozliczeniowym za lata 2015 - 2016 w dokumentach ZUS IWA nie wykazał dwóch osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy. W okresach od 20 czerwca 2016 roku do 23 czerwca 2016 roku oraz od 27 czerwca 2016 roku do 28 czerwca 2016 roku ZUS przeprowadził u płatnika kontrolę. W dniu 21 czerwca 2016 roku płatnik złożył do ZUS korektę dokumentu ZUS IWA o identyfikatorze (...). Przesłane skorygowane dokumenty rozliczeniowe ZUS IWA były podstawą do ponownego wyliczenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe za okres od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 31 marca 2016 roku, co dało stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1, 80% a za okres od dnia 1 kwietnia 2016 roku do dnia 31 marca 2017 roku stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 2 % . Dokumenty rozliczeniowe z ZUS zostały skorygowane a składki od należytej wysokości opłacone.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W roku 2014 w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, spółce komandytowej w B. wypadkowi przy pracy uległo dwóch pracowników: J. P. oraz T. Ś..

Obsługą płacową i księgową spółki (...) zajmuje się podmiot profesjonalny: Biuro (...) w N., prowadzone przez księgową B. K.. Z wymienioną spółką (...) zawarła w dniu 18 stycznia 2008 r. umowę zlecenia dotyczącą obsługi księgowo-płacowej – na czas nieokreślony. Odwołujący przekazuje do tego biura rachunkowego wykazy pracowników z informacją o wysokości wynagrodzenia i przerw w pracy, na której podstawie są sporządzane listy płac, deklaracje ZUS oraz PIT-y. Do obowiązków księgowej B. K. należało m.in. sporządzanie deklaracji ZUS IWA, przekazywanych do ZUS. Pracownik biura rachunkowego sporządzając druk ZUS IWA za 2014 r. omyłkowo nie umieścił w deklaracji informacji o dwóch osobach poszkodowanych w wypadkach przy pracy. Biuro rachunkowe posiadało przekazane od płatnika składek wszelkie potrzebne dane do sporządzenia poprawnego druku ZUS IWA.. Winę za pomyłkę ponosi pracownik Biura (...) w N., który nie sprawdził danych wprowadzanych do systemu.

(**dowód:** świadectwo kwalifikacyjne, k. 14 , 15, umowa zlecenia, k. 16, zeznania świadka B. K., k. 82, nagranie przesłuchania min. od 00:00:53 , k. 83, zeznania J. S. nagranie przesłuchania min. od 00:04:43 k. 79)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania, a także na podstawie zeznań świadka B. K. oraz J. S.. Sąd uznał ich zeznania za wiarygodne, spójne, logiczne, wzajemnie zbieżne oraz zgodne z pozostałą dokumentacją zgromadzoną w sprawie. Nie ma podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki komandytowej zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji spór sprowadzał się do ustalenia, czy organ rentowy zasadnie podwyższył płatnikowi składek stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe o 50% w okresach rozliczeniowych od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2016 r. oraz od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017r.

Zgodnie z treścią art. 31 ust. 3 w zw. z ust. 5 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1242), kategorię ryzyka dla płatnika składek ustala się w zależności od ryzyka określonego wskaźnikami częstości:

- 1)poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem;
- 2)poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich;
- 3)zatrudnionych w warunkach zagrożenia,

na podstawie danych przekazanych przez płatnika składek za trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe.

Wskazane wyżej dane płatnik składek przekazuje do dnia 31 stycznia danego roku za poprzedni rok kalendarzowy w informacji zawierającej w szczególności:

- 1)dane identyfikacyjne płatnika składek, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 2)rodzaj działalności według (...);
- 3)liczbę ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego;
- 4)adres płatnika składek (art. 31 ust. 6 ustawy wypadkowej).

Stosownie do art. 31 ust. 10 cyt. ustawy, płatnik składek jest zobowiązany do złożenia korekty informacji, o której mowa w ust. 6, w ciągu 7 dni od:

- 1)stwierdzenia nieprawidłowości we własnym zakresie;
- 2)otrzymania zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości przez Zakład.

Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w brzmieniu obowiązującym do 31 marca 2017 roku - jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę.

Z cytowanych przepisów wynika, iż liczba pracowników poszkodowanych w wypadkach przy pracy jest informacją, którą płatnik obligatoryjnie musi przekazać do ZUS (art. 31 ust. 3 w zw. z art. 31 ust. 6 ustawy wypadkowej).

W doktrynie przyjmuje się, że jedynie zawinione zachowanie płatnika kwalifikuje się do subsumcji przepisu art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej. Świadczy o tym nie tylko sam przepis stwierdzający o konieczności opłaty odsetek jedynie za zwłokę, ale także przepis karnoprawny art. 219 k.k., który to statuuje umyślny czyn zabroniony polegający na niedopełnieniu obowiązków związanych z ubezpieczeniami społecznymi. Jeśli zatem płatnik składek przekazał obiektywnie nieprawdziwe dane, będąc przekonany o ich zgodności z rzeczywistością, odpada podstawa dla naliczenia mu stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych (por. Sebastian Samol, Komentarz do ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych). Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK

15/11, LEX nr 964457 stwierdził, że artykuł 34 ust. 1 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych pozwala na zastosowanie sankcji w nim przewidzianej tylko w przypadku podania nieprawdziwych danych, a nie danych nieprawidłowych.

Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury - mimo, że ocena przesłanki „zawinienia” nie wynika z samego przepisu art. 34 ustawy wypadkowej, to winna być brana pod uwagę przy ocenie prawidłowego podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe przez ZUS. W wyroku z dnia 5 marca 2013 roku, III AUa 1131/12, LEX nr 1294796 Sąd Apelacyjny w Krakowie wskazał, że artykuł 34 ust. 1 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych pozwala na zastosowanie sankcji w nim przewidzianej tylko w przypadku podania nieprawdziwych danych, a nie danych nieprawidłowych. Stwierdzenie, czy strona nie ponosi, czy też ponosi odpowiedzialność na zasadzie art. 34 ust. 1 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych musi być podejmowane indywidualnie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, których dopiero łączna ocena może doprowadzić do konkluzji, że w tej konkretnej sprawie wymierzenia składki wypadkowej podwyższonej było zgodne lub nie do pogodzenia z normą prawną zawartą w powołanym przepisie i oceniana także przez pryzmat zasady zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez to państwo prawa. Podobnie Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 30 października 2012 roku, III AUa 242/12, LEX nr 1237548 wskazał, że rygorystyczna sankcja zawarta w art. 34 ust. 1 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych nie może być stosowana w sytuacjach, gdy płatnikowi składek nie można zarzucić nierzetelności, a przyczyna opłacenia składki w zaniżonej wysokości jest spowodowana nieświadomym działaniem, np. błędem rachunkowym czy pisarskim, bądź błędnym zinterpretowaniem przepisu. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lutego 2013 roku, III UK 53/12, G.Prawna UiŚ2013/108/4 uznał, że płatnik składek może uwolnić się z odpowiedzialności przewidzianej w art. 34 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2009 r. nr 167, poz. 1322 z późn. zm.) wyłącznie pod warunkiem, że wykaże, iż podał obiektywnie nieprawdziwe dane z przyczyn od niego niezależnych (niezawinionych).

Z przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wynika, że w niniejszej sprawie przyczyną błędnego obliczenia składki na ubezpieczenie wypadkowe i podania nieprawidłowych danych w ZUS IWA przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkę komandytowej był błąd pracownika biura (...) w N., prowadzonego przez księgową B. K.. Podkreślić trzeba, iż płatnik składek zawarł umowę zlecenia z profesjonalnym podmiotem, zajmującym się obsługą księgowo-płacową, między innymi dotyczącą sporządzania deklaracji do ZUS. Za wykonywanie tych czynności wypłacał stosowne wynagrodzenie. Oczywistym jest, że płatnik powierzył prowadzenie w/w obsługi podmiotowi profesjonalnemu, by mieć pewność rzetelnego i zgodnego z przepisami prowadzenia stosownej dokumentacji. Jak ustalono, to nie sam płatnik (ani nawet nie jego pracownik), lecz pracownik podmiotu zewnętrznego, tj. biura rachunkowego winny jest pomyłki w deklaracji ZUS IWA. W tej sytuacji nie można mówić o zawinieniu płatnika składek w przekazaniu nieprawidłowej informacji, bowiem nie miał on nawet możliwości sprawdzenia przesyłanej deklaracji i skorygowania błędu (co byłoby możliwe w przypadku sporządzania deklaracji przez własnego pracownika). Dodać trzeba, iż płatnik składek przekazał biuru rachunkowemu wszelkie potrzebne informacje, w tym dane o wypadkach przy pracy. Z tych przyczyn w żaden sposób nie można mówić o zawinionym działaniu płatnika, a zatem nie zostały spełnione przesłanki, wynikające z art. 34 ustawy wypadkowej, skutkujące podwyższeniem wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe o 50 %.

Tylko na marginesie zauważyć należy, iż od 1 kwietnia 2017 r. nastąpiła zmiana przepisu art. 34 ustawy wypadkowej, który przewidywał dotkliwe konsekwencje wprowadzenia ZUS w błąd w zakresie danych potrzebnych do ustalenia prawidłowej wysokości składki na ubezpieczenie wypadkowe. Intencją ustawodawcy było zliberalizowanie przepisów, tak by nie karać przedsiębiorców za zwykłe omyłki, które każdemu mogą się zdarzyć (tak jak to się stało w niniejszej sprawie).

Od dnia 1 kwietnia 2017 roku w myśl zmodyfikowanego art. 34 Zakład nadal będzie ustalał w drodze decyzji stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej określonej na podstawie prawidłowych danych. Uczyni to jednak tylko wtedy, gdy płatnik składek nie przekaze danych albo ich korekty w terminie 14 dni od otrzymania wezwania z ZUS oraz gdy stopa procentowa ustalona na

podstawie nieprawidłowych danych przekazanych przez płatnika składek lub wykazywana przez płatnika składek w dokumentach rozliczeniowych była zaniżona w stosunku do ustalonej na podstawie prawidłowych danych.

W związku z powyższym Sąd - na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego orzekł jak w sentencji - w pkt I i II wyroku. Na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust 2 rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U z 2015, poz. 1800 ze zm.), zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w B. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.